

Registreeritud ühendus Kultuuri- ja kunstivaldkonna keskorganisatsioon KULTA ry Eduskonna valimisprogramm 2023

Kultuur on ühine kapital – kultuurielarve ühe protsendini!

Kultuur tagab kasvu ja kestlikkuse ning on meie olemasolu eeldus. Elav ja tugev kultuur toetab vaimset varustuskindlust, heaolu ja kriisitaluvusvõimet. Kultuur toodab mitmel viisil enam, kui riik seda rahastab.

Haridus- ja kultuuriministeeriumi kultuurielarve on valdkonna vältimatu põhirahastus. Pikaajaline ja tugev rahastusalus on mõjuka tegevuse eeldus. Eesmärk suurendada finantseerimist ühe protsendini riigieelarvest on laialdaselt heaks kiidetud. 2022. aasta eelarves tähendaks see 122,2 miljoni euro lisandumist.

Selleks et loomingulised valdkonnad muutuksid Soome kasvu veduriks, peab igal lapsel olema õigus kultuurile, kunstile ja kultuuripärandile nii tegija kui ka kogejana ja soomlastel peavad olema võrdsed õigused kultuurielus osaleda. Kultuur loob kasvu – nii majanduslikku kui ka vaimset.

1. Loomingulised valdkonnad Soome kasvu veduriks

Lisaks loominguliste valdkondade kultuurilisele väärtusele on neil oluline majanduslik ja tööhõivega seotud mõju. Need toetavad regionaalset arengut ja regioonide elujõudu ning mitmekesistavad elatusvahendite struktuuri. Kultuuri ja kunsti pakkumine tugevdab ka teenindusvaldkondi. Loominguliste valdkondade kasv toetab Soome kestliku kasvu programmi ja süsinikuneutraalsuse eesmärki, sest nende kasv põhineb mittemateriaalsel väärtuslisandil.

Mida tuleks teha?

Teeme ettepaneku, et loominguliste valdkondade osa rahvamajanduse kogutoodangus suurendataks Euroopa keskmise tasemeni ja tugevdadaks loomingulistes valdkondades tegutsejate rahvusvahelist konkurentsivõimet. Edendagem uute loominguliste valdkondade ettevõtete sündi. Toetagem ettevõtete ning kunsti- ja kultuurivaldkonnas tegutsejate koostööd mõlemate väärtuslisandi suurendamiseks. Arendagem kultuuriturismi. Kasutagem kultuuri osana riigi kuvandi loomisel, nii et Soomet tajutaks innovatiivse ja huvitava maana. Tugevdagem loominguliste valdkondade mitmekesist ökosüsteemi, milles kunsti väärtus omaette ja kaubanduslik väärtus toetavad teineteist. Tugevdagem Creative Business Finlandi tegevust ja arendagem selle teenuseid edasi, nii et need vastaksid ka kunsti- ja kultuurivaldkondade rahvusvahelistumise vajadustele. Tugevdagem kultuuriekspordile ja rahvusvahelisele koostööle keskendunud organisatsioone ning loogem mittemateriaalset väärtuslisandit, arendades loomingulisi oskusi eri tegevusaladel.

2. Lastel on õigus kultuurile tegijate ja kogejatena

Lapsel ja noorel peab olema õigus loomingulisusele ning kunsti tegemisele ja kogemisele – olenemata elukohast ja jõukusest. Lapse õigus kunstile, kultuurile ja kultuuripärandile sõltub täiskasvanute tegudest. Kvaliteetne lastekultuur jätab jälje, mis püsib kogu ülejäänud elu. Kunstiõpetus ja -kasvatus arendab loovat ja kriitilist mõtlemist ning edendab käelisi oskusi, mis on uutmoodi ühiskonna lahenduste ehitamise ja mõistmise eelduseks.

Mida tuleks teha?

Tuleb hoolitseda laste ja noorte võrdsete ja kättesaadavate kultuuriteenuste eest. Kultuuri abil saab tugevdada laste ja noorte vaimset kriisitaluvust. Meie eesmärgiks on, et kultuurikasvatuskava hõlmab iga Soomes elavat last ja noort. Toogem kultuuri loodud rõõmu koolieelsesesse kasvatusse, põhikooli, keskkooli ja noorsootöösse, et noorte vaimne tervis tugevneks ja pinged leevenduksid. Veendugem, et ühe osana laste harrastuste Soome mudelist leidub igale lapsele koolipäeva jooksul meeldiv kultuuriharrastus. Edendagem lugemist ja lugemisoskust koostöös eri tegevusvaldkondade esindajatega. Kõikjal Soomes peab olema võimalus liikuda ka professionaalide rajale – ja kultuurivaldkondades hariduse saanud noortel ka karjääri teha. Kunsti põhiõpetust tuleb tugevdada koolisüsteemi osana.

3. Kõikidele võrdne õigus kultuurile ja kunstile

Võrdsed kultuurivõimalused suurendavad kaasatust ja vähendavad ebavõrdsust. Kultuuri kaasatus tugevdab vaimset kriisitaluvusvõimet ja vaimset heaolu – selleks peab kõigil õigus olema. Kultuur aitab mõista ennast ja teisi. Kultuuri kaasatus edendab heaolu ja tervist, tõkestab sotsiaalset polariseerumist ja tugevdab demokraatiat. Kultuur suurendab oma elus kogetud rahulolu. Igaühel peab olema võimalus käsitleda kultuuri vahendite abil oma identiteeti. Võrdõiguslikkuse suurendamine toetab kestliku arengu suunda. Kultuuri kaasatus leevendab üksildust ja tugevdab kollektiivsust.

Mida tuleks teha?

Suurendagem kultuuri harrastamise võimalusi, eemaldagem kultuuris osalemise takistusi ja vähendagem nii erinevusi rahvastiku eri rühmade kultuuri kaasatuses. Tagagem rohke ja mitmekülgne kultuuri pakkumine igasugustele inimestele. Tugevdagem kultuuri ja kunsti regionaalset kättesaadavust koostöös valdade, heaolu valdkondade esindajate ja maakondadega. Ainulaadne kultuur aitab hoida ka harva asustusega piirkondade elujõudu. Võtkem kultuuriteenustes arvesse keelte ja kultuuride kirevust – inimeste mitmekesisust. Ka puuetega inimestele tuleb tagada õigus kultuurile. Suurendagem kultuuri vahenditega kohtumisi ja diskussiooni ühiskonnas. See tähendab, et kultuur peab moodustama ühe osa kõikidest valitsuse kesketest inimeste elukvaliteeti parandavatest poliitikaprogrammidest, nagu eakate programm, üksilduse ennetamise strateegia ja demokraatiaprogramm. Kultuur tuleb muuta lõimumisteenuste osaks.